उपारमन्त ज्याशब्दाः प्रेक्षका रथिनोऽभवन् । न हि स्वेषां परेषां वा विशेषः प्रत्यदृश्यत ।
शूरबाहुविसृष्टानां शक्तीनां भरतर्षभ । ज्योतिषामिव सम्पातमपश्यन् कुरुपाण्डवाः ।
ऋष्टिभिर्व्विमलाभिश्च तत्र तत्र विशाम्पते । सम्पतन्तीभिराकाशमावृतं बहुशोभत ।
प्रासानां पततां राजन् रूपमासीत् समन्ततः । शलभानामिवाकाशे तदा भरतसत्तम । १२२५
रुधिरोक्षितसर्व्वाङ्गा विप्रविद्धाश्च पत्रिभिः । हयाः परिपतन्ति स्म शतशोऽथ सहस्रशः ।
अन्योन्यं परिपिष्टाश्च समासाद्य परस्परं । आविद्धताः स्म दृश्यन्ते वमन्तो रुधिरं मुखैः ।
ततोऽभवत्तमो घोरं सैन्येन रजसा वृते । तानपक्रमतोऽद्राक्षं तस्माद्देशादरिन्दम ।
अश्वाद्याजन्मनुष्यांश्च रजसा संवृते सति । भूमौ निपतिताश्चान्ये वमन्तो रुधिरं बहु ।
केशाकेशि समालग्ना न शेकुश्चेष्टितुं नराः । अन्योन्यमश्वपृष्ठेभ्यो विकर्षन्तो महाबलाः । १२३०
मल्ला इव समासाद्य निजघ्नुरितरेतरं । अश्वैश्च व्यपकृष्यन्त बहवोऽत्र गतासवः ।
भूमौ निपतिताश्चान्ये बहवो विजयैषिणः । तत्र तत्र व्यदृश्यन्त पुरुषाः शूरमानिनः ।
रक्तोक्षितैश्छिन्नभुजैरपकृष्टशिरोरुहैः । व्यदृश्यत मही कीर्णा शतशोऽथ सहस्रशः ।
दूरं न शक्यं तत्रासीद्गन्तुमश्वेन केनचित् । साश्वारोहैर्हतैरश्वैरावृते वसुधातले ।
रुधिरोक्षितसन्नाहैरात्तशस्त्रैरुदायुधैः । नानाप्रहरणैर्घोरैः परस्परवधैषिभिः । १२३५
सुसन्निकृष्टैः सङ्ग्रामे हतभूयिष्ठसैनिकैः । स मुहूर्त्तं ततो युद्धा सौबलोऽथ विशाम्पते ।
षट्साहस्रैर्हयैः शिष्टैरुपायाच्छकुनिस्ततः ।
इति श्रीमहाभारते शल्यपर्व्वणि संकुलयुद्धे त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥
॥ सञ्जय उवाच ॥ तथैव पाण्डवानीकं रुधिरेण समुक्षितं । षट्साहस्रैर्हयैः शिष्टैरुपायाच्छ्रान्तवाहनं ।
अश्वारोहाश्च पाण्डूनामब्रुवन् रुधिरोक्षिताः । सुसन्निकृष्टे सङ्ग्रामे भूयिष्ठे त्यक्तजीविताः ।
नेह शक्यं रथैर्य्याद्धुं कुत एव महागजैः । रथानेव रथा यान्तु कुञ्जराः कुञ्जरानपि । १२४०
प्रतियातो हि शकुनिः स्वमनीकमवस्थितः । न पुनः सौबलो राजन् युद्धमभ्यागमिष्यति ।
ततस्तु द्रौपदेयाश्च ते च मत्ता महाद्विपाः । प्रययुर्यत्र पाञ्चाल्यो धृष्टद्युम्नो महारथः ।
सहदेवोऽपि कौरव्य रजोमेघे समुत्थिते । एकाकी प्रययौ तत्र यत्र राजा युधिष्ठिरः ।
ततस्तेषु प्रयातेषु शकुनिः सौबलः पुनः । पार्श्वतोऽभ्यहनत् क्रुद्धो धृष्टद्युम्नस्य वाहिनीं ।
तत् पुनस्तुमुलं युद्धं प्राणांस्त्यक्त्वाऽभ्यवर्त्तत । तावकानां परेषाञ्च परस्परवधैषिणां । १२४५
ते ह्यन्योन्यमवैक्षन्त तस्मिन् वीरसमागमे । योधाः पर्य्यपतन् राजन् शतशोऽथ सहस्रशः ।
असिभिश्छिद्यमानानां शिरसां लोकसङ्क्षये । प्रादुरासीन्महाशब्दस्तालानां पततामिव ।
विमुक्तानां शरीराणां छिन्नानां पततां भुवि । सायुधानाञ्च बाहूनामूरूणाञ्च विशाम्पते ।
आसीच्चटचटाशब्दस्तुमुलो लोमहर्षणः । निघ्नतो निघ्नितैः शस्त्रैर्भ्रातॄन् पुत्रान् पितॄनपि ।
योधाः परिपतन्ति स्म यथामिषकृते खगाः । अन्योन्यं प्रतिसंरब्धाः समासाद्य परस्परं । १२५०